

August Emil Fieldorf, ps. Nil (ur. 20 marca 1895 w Krakowie, stracony 24 lutego 1953 w Warszawie) – bojownik o niepodległość Polski, generał brygady Wojska Polskiego, organizator i dowódca Kedywu Armii Krajowej, zastępca Komendanta Głównego AK, dowódca organizacji NIE.

Urodził się 20 marca 1895 w Krakowie. W 1910 wstąpił do Strzelca, którego pełnoprawnym członkiem został w 1912. Ukończył w nim szkołę podoficerską. 6 sierpnia 1914 zgłosił się na ochotnika do Legionów Polskich i wyruszył na front rosyjski, gdzie służył w randze zastępcy dowódcy plutonu piechoty. W 1916 został awansowany do stopnia sierżanta, a w 1917 skierowany do szkoły oficerskiej. Od listopada 1918 w szeregach Wojska Polskiego, początkowo jako dowódca plutonu, a od marca 1919 dowódca kompanii ckm. W latach 1919–1920 uczestniczył w kampanii wileńskiej. Po wybuchu wojny polsko-bolszewickiej w randze dowódcy kompanii brał udział m.in. w wyzwaniu Dyneburga, Żytomierza i w wyprawie kijowskiej.

Po wojnie pozostał w służbie czynnej. W 1928 został awansowany na stopień majora i przeniesiony do służby w 1 Pułku Piechoty Legionów na stanowisku dowódcy batalionu. W 1935 został przeniesiony na stanowisko dowódcy samodzielnego Batalionu KOP "Troki" w Pułku KOP "Wilno". W rok później został awansowany do stopnia podpułkownika. W kampanii wrześniowej 1939 przeszedł cały szlak bojowy 12 Dywizji Piechoty jako dowódca 51 Pułku Piechoty Strzelców Kresowych im. Giuseppe Garibaldiego. Po jej rozbiciu w nocy z 8 na 9 września w bitwie pod Iłżą, przebił się w cywilnym ubraniu do rodzinnego Krakowa. Stamtąd spróbował przedostać się do Francji, jednak został zatrzymany na granicy słowackiej i internowany w październiku 1939. W kilka tygodni później zbiegł z obozu internowania i przez Węgry przedostał się na zachód, gdzie zgłosił się do tworzącej się polskiej armii. We Francji ukończył kursy sztabowe i w maju 1940 został awansowany na stopień pułkownika. We wrześniu tego roku jako pierwszy emisariusz został przerzucony do kraju.

Początkowo działał w warszawskim Związku Walki Zbrojnej, a od 1941 w Wilnie i Białymstoku. W sierpniu 1942 został mianowany dowódcą Kedywu KG AK. Służbę na tym

stanowisku pełnił do lutego 1944. Wydał rozkaz likwidacji generała SS w Warszawie Franza Kutschery. W kwietniu 1944 powierzono Fieldorfowi zadanie stworzenia i kierowania głęboko zakonspirowaną organizacją „Niepodległość” o kryptonimie NIE, kadrowego odłamu Armii Krajowej przygotowanego do działań w warunkach sowieckiej okupacji. Bezpośrednie działania organizacja "NIE" miała podjąć po rozwiązaniu Armii Krajowej 19 stycznia 1945.

Na krótko przed upadkiem powstania warszawskiego, rozkazem Naczelnego Wodza Kazimierza Sosnkowskiego z 28 września 1944 awansowany na stopień generała brygady. W październiku 1944 został zastępcą dowódcy Armii Krajowej, gen. Leopolda Okulickiego. 7 marca 1945 został aresztowany przez NKWD w Milanówku pod fałszywym nazwiskiem Walenty Gdanicki i nierozpoznany został zesłany do obozu pracy na Uralu. Po odbyciu kary, w październiku 1947 powrócił do Polski i osiedlił się pod fałszywym nazwiskiem w Białej Podlaskiej. Nie powrócił już do pracy konspiracyjnej. Przebywał następnie w Warszawie i Krakowie, a w końcu osiadł w Łodzi, przy dzisiejszej ulicy Próchnika (tablica pamiątkowa).

W odpowiedzi na obietnicę amnestii w lutym 1948 zgłosił się do Rejonowej Komendy Uzuppełnień w Łodzi i ujawnił, podając prawdziwe imię i nazwisko oraz stopień generała brygady. Mimo tego na ewidencję RKU został wciągnięty jako Walenty Gdanicki. W czerwcu tego roku zwrócił się na piśmie do ministra obrony narodowej z prośbą o uregulowanie stosunku do służby wojskowej. Pismo podpisał własnym imieniem i nazwiskiem. W październiku 1950 spotkał się z gen. Gustawem Paszkiewiczem, wówczas dyrektorem Biura Wojskowego Ministerstwa Leśnictwa, a przed wojną i w czasie kampanii wrześniowej, dowódcą 12 DP. Od byłego przełożonego uzyskał pisemne potwierdzenie przebiegu służby wojskowej w czasie wojny. Z tym dokumentem 10 listopada 1950 stawił się w Rejonowej Komendzie Uzuppełnień w Łodzi. Po wyjściu z siedziby RKU został aresztowany przez funkcjonariuszy UB, przewieziony do Warszawy i osadzony w areszcie śledczym MBP na ul. Koszykowej. Później przewieziony do więzienia mokotowskiego przy ul. Rakowieckiej 37 i oskarżony o wydawanie rozkazów likwidowania przez AK partyzantów radzieckich. Pomimo tortur Fieldorf odmówił współpracy z Urzędem Bezpieczeństwa.

Po sfirowanym procesie, w którym przedstawiono wymuszone w śledztwie przez UB zeznania podwładnych gen. Fieldorfa – mjr Tadeusza Grzmielewskiego "Igora" i płk. Władysława Liniarskiego "Mścista", których torturowano, generał Fieldorf został 16 kwietnia 1952 skazany w Sądzie Wojewódzkim dla m. st. Warszawy na karę śmierci przez powieszenie. W wydaniu tego wyroku wzięli udział również ławnicy Michał Szymański i Bolesław Malinowski. Prośba rodziny o ułaskawienie została odrzucona. Prezydent Bolesław Bierut nie skorzystał z prawa łaski.

Wyrok przez powieszenie wykonano 24 lutego 1953 o godz. 15:00 w więzieniu Warszawa-Mokotów przy ul. Rakowieckiej. Ciało generała spoczywa prawdopodobnie na Powązkach, blisko symbolicznego grobu wystawionego dla uczczenia jego pamięci. W lipcu 1958 Generalna Prokuratura postanowiła umorzyć śledztwo z powodu braku dowodów winy. W marcu 1989 został zrehabilitowany, zmieniono postanowienie, "zarzucanej mu zbrodni nie popełnił".